

Techniky snižování úvěrového rizika a podmínky uznatelnosti

A. Majetkové zajištění

- a) Majetkové zajištění, které splňuje podmínky uznatelnosti, lze členit z hlediska rozsahu použití na
  - 1. zajištění uznatelné v rámci všech přístupů a metod a
  - 2. zajištění uznatelné jen v rámci přístupu IRB.
- b) K majetkovému zajištění uznatelnému v rámci všech přístupů a metod se řadí
  - 1. započtení, nebo
  - 2. finanční kolaterál.
- c) K majetkovému zajištění uznatelnému v rámci přístupu IRB se dále řadí
  - 1. nemovitosti,
  - 2. pohledávky,
  - 3. movité věci, nebo
  - 4. věci v leasingu.

I. Majetkové zajištění uznatelné v rámci všech přístupů a metod

1. Započtení

- a) Započtení pro účely snižování úvěrového rizika může mít formu započtení týkajícího se pohledávek a závazků (dále jen „dohoda o rozvahovém započtení“) nebo formu započtení týkajícího se repo obchodů nebo půjček či výpůjček cenných papírů nebo komodit anebo maržových obchodů (dále jen „rámcová dohoda o započtení“).
- b) V případě dohody o rozvahovém započtení lze uznat započtení vzájemných pohledávek mezi povinnou osobou nebo osobou v regulovaném konsolidačním celku a jejich protistranou, a to do výše vzájemného peněžitého krytí; tím nejsou dotčena ustanovení týkající se rámcové dohody o započtení.
- c) Hodnotu rizikově vážených expozic a očekávaných úvěrových ztrát lze v případě dohody o rozvahovém započtení upravit pouze u expozic v podobě úvěrů a vkladů; u expozic v podobě dluhových cenných papírů úprava možná není.
- d) Dohodu o rozvahovém započtení lze uznat, pokud
  - 1. je právně účinná a vymahatelná ve všech příslušných právních řádech, a to i v případě povolení vyrovnání nebo prohlášení konkursu na majetek protistrany,
  - 2. povinná osoba je schopna kdykoli určit vzájemné pohledávky, které jsou předmětem dohody o rozvahovém započtení,
  - 3. povinná osoba sleduje a kontroluje rizika spojená se zánikem zajištění úvěrového rizika,

4. povinná osoba sleduje a kontroluje příslušné expozice na čisté bázi.
- e) V případě rámcové dohody o započtení lze uznat účinky dvoustranných rámcových dohod o započtení, pokud povinná osoba používá komplexní metodu finančního kolaterálu a přijatý kolaterál nebo vypůjčené cenné papíry nebo komodity jsou uznatelné podle komplexní metody finančního kolaterálu; tím nejsou dotčena ustanovení týkající se výpočtu kapitálového požadavku k vypořádacímu riziku obchodního portfolia a k riziku protistrany obchodního portfolia.
- f) Rámcovou dohodu o započtení lze uznat, pokud
  1. je právně účinná a vymahatelná ve všech příslušných právních řádech, a to i v případě povolení vyrovnání nebo prohlášení konkursu na majetek protistrany,
  2. dává povinné osobě nebo osobě v regulovaném konsolidačním celku, která není v selhání, v případě selhání protistrany právo včas ukončit a vypořádat všechny transakce, na které se vztahuje tato dohoda, a to i v případě povolení vyrovnání nebo prohlášení konkursu na majetek protistrany,
  3. umožňuje takové započtení dosud nesplatných, popřípadě i splatných vzájemných pohledávek, že výsledkem bude jediná pohledávka ve výši rozdílu mezi souhrnnou výší současných hodnot vzájemných pohledávek,
  4. není součástí jiné dohody, která umožňuje, aby obě strany dohody byly oprávněny v případě selhání své protistrany nezaplatit nebo zaplatit pouze část čisté částky a
  5. jsou zároveň splněny podmínky uznatelnosti finančního kolaterálu podle komplexní metody finančního kolaterálu uvedené v této příloze.
- g) Rámcová dohoda o započtení se považuje za uznanou, pokud byla předložena České národní bance spolu s právním rozbohem osoby, která dlouhodobě poskytuje právní služby v této oblasti, tímto rozbohem bylo potvrzeno, že v případě selhání protistrany dojde k započtení, ledaže Česká národní banka ve lhůtě 1 měsíce od předložení úplných dokumentů tuto dohodu odmítne nebo ve lhůtě 1 měsíce od předložení úplných dokumentů informuje povinnou osobu, že si vyhrazuje právo odmítnout tuto dohodu ve lhůtě prodloužené o nejvýše 1 další měsíc, a v této prodloužené lhůtě tuto dohodu odmítne.

2. Finanční kolaterál

- a) Rozsah, v jakém jsou jednotlivé formy finančního kolaterálu uznatelné, závisí na
  1. používaném přístupu pro výpočet kapitálového požadavku k úvěrovému riziku investičního portfolia (standardizovaný přístup nebo přístup IRB),
  2. používané metodě finančního kolaterálu (jednoduchá nebo komplexní metoda finančního kolaterálu),
  3. zařazení transakce do investičního nebo obchodního portfolia.
- b) Pro účely všech přístupů a metod lze za finanční kolaterál považovat
  1. hotovost nebo hotovostní nástroje (dále jen „hotovostní kolaterál“) představující závazek povinné osoby; jsou-li splněny podmínky uznatelnosti, lze obdobně jako k hotovostnímu kolaterálu přistupovat k úvěrovým dluhovým cenným papírům vydaným touto povinnou osobou (*credit linked notes*);
  2. měnové zlato,

3. dluhové cenné papíry vydané centrálními vládami nebo centrálními bankami, pokud tyto cenné papíry mají rating zapsané ratingové agentury nebo exportní úvěrové agentury, který odpovídá v rámci standardizovaného přístupu čtvrtému nebo lepšímu stupni úvěrové kvality pro expozice vůči centrálním vládám a centrálním bankám. Pro tyto účely lze obdobně nakládat s dluhovými cennými papíry vydanými
  - 3.1 regionálními vládami a místními orgány, s expozicemi vůči nimž se zachází jako s expozicemi vůči centrální vládě v témže právním řádu,
  - 3.2 organizacemi veřejného sektoru, se kterými se zachází v rámci standardizovaného přístupu jako s expozicemi vůči centrálním vládám,
  - 3.3 mezinárodními rozvojovými bankami, kterým lze v rámci standardizovaného přístupu přiřazovat rizikovou váhu 0 %, nebo
  - 3.4 mezinárodními organizacemi, kterým lze v rámci standardizovaného přístupu přiřazovat rizikovou váhu 0 %;
4. dluhové cenné papíry vydané institucemi, pokud tyto cenné papíry mají rating zapsané ratingové agentury nebo exportní úvěrové agentury, který odpovídá v rámci standardizovaného přístupu třetímu nebo lepšímu stupni úvěrové kvality pro expozice vůči institucím. Pro tyto účely lze obdobně nakládat s dluhovými cennými papíry vydanými
  - 4.1 regionálními vládami a místními orgány, kterým nelze v rámci standardizovaného přístupu přiřazovat obdobnou rizikovou váhu jako expozicím vůči centrální vládě v témže právním řádu,
  - 4.2 organizacemi veřejného sektoru, kterým se v rámci standardizovaného přístupu přiřazují obdobné rizikové váhy jako expozicím vůči institucím, nebo
  - 4.3 mezinárodními rozvojovými bankami, kterým nelze v rámci standardizovaného přístupu přiřazovat rizikovou váhu 0 %;
5. dluhové cenné papíry vydané jinými osobami, pokud tyto cenné papíry mají rating zapsané ratingové agentury, který odpovídá v rámci standardizovaného přístupu třetímu nebo lepšímu stupni úvěrové kvality pro podnikové expozice;
6. dluhové cenné papíry s krátkodobým ratingem zapsané ratingové agentury, který odpovídá v rámci standardizovaného přístupu třetímu nebo lepšímu stupni úvěrové kvality pro krátkodobé expozice vůči institucím a krátkodobé podnikové expozice;
7. dluhové cenné papíry bez externího ratingu zapsané ratingové agentury vydané institucemi, pokud
  - 7.1 jsou kótovány na regulovaném trhu,
  - 7.2 představují nepodřízený (*senior*) dluh,
  - 7.3 všechny ostatní emise dluhových cenných papírů vydávající instituce, se kterými jsou spojena stejná práva a povinnosti (*pari passu*) a mají rating zapsané ratingové agentury, mají rating, který odpovídá v rámci standardizovaného přístupu třetímu nebo lepšímu stupni úvěrové kvality pro instituce nebo pro krátkodobé expozice vůči institucím a krátkodobé podnikové expozice,
  - 7.4 věřitel nemá k dispozici informace, podle nichž by emise měla obdržet méně příznivý rating, než je uvedeno v předchozím bodě, a
  - 7.5 povinná osoba je schopna prokázat, že likvidita těchto cenných papírů je pro účely snižování úvěrového rizika dostatečná;
8. akcie a vyměnitelné dluhopisy zahrnované do hlavního indexu, nebo

9. podíly ve fondech kolektivního investování, zejména akcie investičních fondů nebo podílové listy podílových fondů, pokud
  - 9.1 jejich ceny jsou denně uveřejňovány a
  - 9.2 fond kolektivního investování je oprávněn investovat pouze do nástrojů podle bodů 1 až 8. Pokud používá deriváty k zajištění těchto investic, nebo má záměr používat je, není to překážkou uznatelnosti podílů v tomto fondu jako finančního kolaterálu.
- c) Mají-li dluhové cenné papíry s dlouhodobým nebo krátkodobým ratingem
  1. dva ratingy zapsaných ratingových agentur, používá se rating méně příznivý, nebo
  2. více než dva ratingy zapsaných ratingových agentur, používají se dva nejpríznivější z nich. Pokud se tyto dva nejpríznivější ratingy liší, použije se ten, který je méně příznivý.
- d) Při používání komplexní metody finančního kolaterálu lze za finanční kolaterál považovat také
  1. akcie a vyměnitelné dluhopisy nezahrnuté do hlavního indexu, ale kótované na regulovaném trhu, nebo
  2. podíly ve fondech kolektivního investování, pokud
    - 2.1 jejich ceny jsou denně uveřejňovány a
    - 2.2 fond kolektivního investování je oprávněn investovat pouze do nástrojů podle bodu 1 a podle písmene b) bodů 1 až 8. Pokud používá deriváty k zajištění těchto investic, nebo má záměr používat je, není to překážkou uznatelnosti podílů v tomto fondu jako finančního kolaterálu.
- e) Finanční kolaterál lze uznat pro účely stanovení kapitálového požadavku k úvěrovému riziku investičního nebo obchodního portfolia, pokud jsou splněny tyto podmínky:
  1. mezi úvěrovou kvalitou dlužníka a hodnotou kolaterálu nesmí být významná pozitivní korelace. Cenné papíry vydané dlužníkem nebo členem ekonomicky spjaté skupiny osob nelze uznat jako finanční kolaterál, ledaže jde o kryté dluhopisy dlužníka podle standardizovaného přístupu používané jako kolaterál v repo obchodech a splňující podmínku nevýznamné korelace;
  2. jsou splněny všechny smluvní a zákonné požadavky ohledně vymahatelnosti smluv o kolaterálu podle právního řádu, kterému daný kolaterál podléhá. Povinná osoba uskutečňuje všechny kroky nezbytné k tomu, aby byla tato vymahatelnost zajištěna. Povinná osoba má k dispozici uspokojivou právní analýzu, která potvrzuje vymahatelnost smluv o kolaterálu ve všech příslušných právních rádech. Pro trvalé zajištění vymahatelnosti se právní analýza podle potřeby aktualizuje;
  3. smlouvy týkající se kolaterálu jsou řádně zdokumentovány a obsahují jednoznačný a důkladný postup pro včasné uspokojení pohledávky. Povinná osoba
    - 3.1 má k dispozici důkladné postupy v oblasti řízení rizik spojených s použitím kolaterálu, zejména rizik spojených se ztrátou, snížením nebo zánikem zajištění, nesprávným oceněním, koncentrací rizik vyplývajících z využití kolaterálu a vazby na celkový rizikový profil povinné osoby,
    - 3.2 má zdokumentovány zásady a postupy týkající se přijímaných typů a hodnoty kolaterálu,
    - 3.3 stanovuje odpovídajícím způsobem tržní hodnotu kolaterálu. Přecenění kolaterálu provádí alespoň jednou za 6 měsíců a dále vždy, když má důvod se domnívat, že došlo k významnému poklesu tržní hodnoty kolaterálu;

4. kolaterál nebo jeho část není převeden na třetí osobu nebo zatížen právem třetí osoby; tím není dotčeno právo předat kolaterál nebo jeho část do úschovy, k uložení, ke skladování nebo do správy třetí osoby za podmínky, že jej tato osoba eviduje odděleně od svých vlastních aktiv;
5. při používání jednoduché metody finančního kolaterálu je zbytková splatnost kolaterálu alespoň tak dlouhá jako zbytková splatnost expozice.

II. Majetkové zajištění uznatelné jen v rámci přístupu IRB

Kromě majetkového zajištění uznatelného v rámci všech přístupů a metod lze v rámci přístupu IRB uznat ještě tyto typy zajištění:

1. Nemovitosti

a) Jako zajištění nemovitostmi lze uznat

1. obytné nemovitosti, které jsou nebo budou obývány nebo pronajímány k bydlení jejich vlastníkem a jsou vlastněny přímo nebo prostřednictvím vlastníkem založené společnosti, pokud se jedná o nemovitosti soukromých investičních společností, (*beneficial owner*),
2. podíly ve finských společnostech zajišťujících bytovou výstavbu (*Finnish residential housing companies*), které působí v souladu s finským zákonem o společnostech zajišťujících výstavbu budov z roku 1991 nebo odpovídajícími pozdějšími předpisy, pokud obytné nemovitosti jsou nebo budou vlastníkem obývány nebo pronajímány k bydlení,
3. nebytové nemovitosti na území jiného členského státu, pokud příslušný orgán dohledu považuje nebytové nemovitosti na svém území za uznatelné zajištění a jsou splněny podmínky, které pro jejich uznatelnost stanovil, nebo
4. podíly ve finských společnostech zajišťujících nebytovou výstavbu (*Finnish housing companies*), které působí v souladu s finským zákonem o společnostech zajišťujících výstavbu budov z roku 1991 nebo odpovídajícími pozdějšími předpisy.

b) Zajištění nemovitostmi lze uznat, pokud jsou splněny tyto podmínky:

1. hodnota nemovitosti není významně závislá na úvěrové kvalitě dlužníka. Tento požadavek nevyklučuje situaci, kdy pouze makroekonomické faktory ovlivní hodnotu nemovitosti i plnění dlužníka;
2. riziko dlužníka není významně závislé na provozování dané nemovitosti nebo projektu, ale spíše závisí na schopnosti dlužníka splatit dluh z jiných zdrojů. To znamená, že splacení expozice není významně závislé na peněžních tocích plynoucích z nemovitosti poskytnuté jako zajištění. Tato podmínka nemusí být splněna u expozic zajištěných nemovitostmi na území členského státu, nevyžaduje-li u těchto nemovitostí její splnění příslušný orgán dohledu tohoto členského státu;
3. zajištění je právně účinné a vymahatelné ve všech právních řádech relevantních v době uzavření úvěrové smlouvy, zejména zástavní smlouva splňuje podmínky pro plně vymahatelné zástavní právo, toto právo je řádně a včas zapsáno a jsou splněny veškeré právní požadavky pro vznik zástavního práva. Smlouva o zajištění a s ní související právní postupy umožňují bance včasné zpeněžení nemovitosti;

4. povinná osoba pravidelně sleduje hodnotu nemovitosti, a to alespoň jednou za 3 roky v případě obytných nemovitostí a alespoň jednou za rok v případě nebytových nemovitostí. Častější sledování provádí při výrazných změnách podmínek na trhu. Pro sledování hodnoty nemovitostí a identifikaci těch, u nichž je nutné přecenění, lze využívat statistické metody. Pokud se lze domnívat, že hodnota nemovitosti mohla v porovnání se všeobecnými tržními hodnotami významně poklesnout, hodnotu nemovitosti přezkoumává nezávislý znalec (odhadce); za nezávislého znalce lze považovat osobu, která má potřebnou kvalifikaci, schopnosti a zkušenosti s oceňováním, nepodílí se na úvěrovém rozhodovacím procesu a je na něm nezávislá. U pohledávek vyšších než je částka odpovídající 3 000 000 EUR nebo 5 % kapitálu je hodnota nemovitostí přezkoumávána nezávislým znalcem alespoň jednou za 3 roky;
5. povinná osoba má jednoznačně zdokumentovány druhy nemovitostí, které přijímá jako zajištění, a své zásady a postupy pro poskytování úvěrů s tímto zajištěním,
6. povinná osoba sleduje, zda je nemovitost přijatá jako zajištění řádně pojištěna proti škodám.

2. Pohledávky

- a) Jako zajištění lze uznat pohledávky vzniklé z obchodní transakce nebo z transakcí, jejichž původní splatnost není delší než 1 rok. Jako zajištění však nelze uznat
  1. pohledávky související se sekuritizací, subparticipací nebo úvěrovými deriváty,
  2. pohledávky vůči ekonomicky spjatým osobám či osobám propojeným s dlužníkem majetkově, organizačně nebo na základě ovládacích smluv, nebo
  3. pohledávky vůči zaměstnancům dlužníka.
- b) Zajištění pohledávkami lze uznat, pokud jsou splněny tyto podmínky:
  1. nárok věřitele na uspokojení se z tohoto zajištění je prvním v pořadí; za porušení této podmínky se nepovažuje, pokud nároku povinné osoby nebo osoby v regulovaném konsolidačním celku předchází nároky určitých přednostních věřitelů vyplývající z právních předpisů. Povinná osoba činí všechny úkony nezbytné ke splnění místních požadavků ohledně vymahatelnosti svých nároků z tohoto zajištění. Právo věřitele na plnění z pohledávek, které jsou předmětem zajištění, je důkladně, účinně a jednoznačně právně ošetřeno. Povinná osoba má k dispozici odpovídající právní analýzu, která potvrzuje vymahatelnost smluv o zajištění pohledávkami ve všech příslušných právních řádech; za účelem trvalého zajištění vymahatelnosti se právní analýza podle potřeby aktualizuje;
  2. smlouvy týkající se zajištění pohledávkami jsou řádně zdokumentovány a obsahují jednoznačný a důkladný postup pro včasné uspokojení nároků ze zajištění;
  3. povinnou osobou uplatňované postupy zajišťují dodržení všech právních podmínek nutných pro prohlášení selhání dlužníka a včasné uspokojení nároků ze zajištění. V případě selhání dlužníka nebo jeho finančních nebo ekonomických potíží je povinná osoba oprávněna postoupit pohledávky sloužící jako zajištění třetím osobám bez souhlasu dlužníků z těchto pohledávek;
  4. povinná osoba uplatňuje řádné postupy pro určení úvěrového rizika spojeného s pohledávkami, zejména analyzuje finanční a ekonomickou situaci dlužníka, odvětví, ve kterém dlužník podniká, typy smluvních partnerů, se kterými dlužník obchoduje. Pokud povinná osoba neprovádí vlastní hodnocení úvěrového rizika

smluvních partnerů dlužníka, ověřuje postupy, které k hodnocení používá dlužník, aby se ujistila o jejich spolehlivosti, dostatečnosti a důvěryhodnosti;

5. rozdíl mezi hodnotou pohledávek a hodnotou expozice (marže) odráží všechny příslušné faktory, zejména náklady na uspokojení nároků ze zajištění, koncentraci uvnitř souboru pohledávek zastavených jedním dlužníkem a možné riziko koncentrace v rámci celkových expozic věřitele. Povinná osoba pohledávky průběžně sleduje, pravidelně kontroluje dodržování úvěrových podmínek, vliv případných právních či jiných omezení v souvislosti s ochranou životního prostředí a dodržování dalších zákonných požadavků;
6. pohledávky jsou diversifikovány a mezi úvěrovou kvalitou dlužníka a hodnotou pohledávky není významná pozitivní korelace. Při významné pozitivní korelaci jsou u souboru pohledávek v marži zohledněna doprovodná rizika vyplývající z této korelace;
7. povinná osoba má zdokumentovány postupy pro uspokojení nároků ze zajištění, zejména při selhání dlužníka, a to i v případech, kdy za běžných okolností je plněno dlužníkovi.

3. Movité věci

a) Jako zajištění lze uznat movité věci, pokud

1. existují likvidní trhy, které umožňují rychlé a ekonomicky efektivní zpeněžení těchto věcí,
2. existují všeobecně přijímané a veřejně dostupné tržní ceny těchto věcí a
3. povinná osoba je schopna prokázat, že nic nenasvědčuje tomu, že čistá realizovatelná hodnota těchto věcí sloužících jako zajištění by se významně odlišovala od tržních cen.

b) Zajištění movitými věcmi lze uznat, pokud jsou splněny tyto podmínky:

1. smlouva o zajištění je právně účinná a vymahatelná ve všech příslušných právních řádech a věřiteli umožňuje včasné zpeněžení zajištění. Nárok věřitele na uspokojení se z tohoto zajištění je prvním v pořadí. Za porušení této podmínky se nepovažuje, pokud nároku povinné osoby nebo osoby v regulovaném konsolidačním celku předcházejí nároky určitých přednostních věřitelů vyplývající z právních předpisů;
2. povinná osoba pravidelně sleduje hodnotu těchto věcí, a to alespoň jednou ročně. Častější sledování provádí při výrazných změnách podmínek na trhu;
3. smlouva obsahuje podrobný popis předmětu zajištění a podrobné údaje o způsobu a četnosti (frekvenci) jeho přeceňování,
4. povinná osoba má jednoznačně zdokumentovány druhy movitých věcí, které přijímá jako zajištění,
5. povinná osoba ve své úvěrové politice stanovuje s ohledem na strukturu transakcí požadavky na movité věci týkající se jejich přiměřené hodnoty ve vztahu k hodnotě expozice, schopnosti snadno a včas tyto věci zpeněžit, schopnosti objektivně je ocenit a četnosti, s jakou je možné ocenění stanovit, včetně využití odborných odhadů nebo ocenění, a volatility nebo substitutu (*proxy*) volatility hodnoty těchto věcí,

6. prvotní ocenění i následné přeceňování plně zohledňuje jakékoli fyzické nebo morální opotřebení věcí; zvláštní pozornost je při tom věnována věcem citlivým na módnost a aktuálnost;
7. povinná osoba je oprávněna fyzicky kontrolovat stav věcí a uplatňuje zásady a postupy, které výkon práva fyzické kontroly upravují,
8. povinná osoba sleduje, zda je věc řádně pojištěna proti škodám.

4. Věci v leasingu

- a) Pohledávky z leasingu lze považovat za expozice zajištěné předmětem leasingu, pokud poměr hodnoty zajištění k hodnotě expozice dosahuje alespoň požadované minimální míry zajištění (dolní prahová hodnota C*). Způsob stanovení této hodnoty je uveden v příloze č. 16 této vyhlášky.
- b) Předmět leasingu lze uznat jako zajištění, pokud
  1. se jedná o nemovitost nebo movitou věc splňující podmínky uznatelnosti pro daný typ zajištění stanovené touto vyhláškou,
  2. pronajímatel uplatňuje důkladné postupy v oblasti řízení rizik s ohledem na způsob využití předmětu leasingu, jeho stáří a plánovanou dobu používání, včetně přiměřeného sledování hodnoty předmětu leasingu,
  3. pronajímatel je vlastníkem předmětu leasingu a
  4. rozdíl mezi hodnotou expozice a tržní hodnotou předmětu leasingu není významný v poměru k celkové míře snížení úvěrového rizika přiřazené danému předmětu leasingu; není-li tato podmínka splněna, lze předmět leasingu uznat pouze pokud je tento rozdíl zohledněn při výpočtu hodnoty LGD nebo při stanovení míry snížení úvěrového rizika.

B. Osobní zajištění

- a) K osobnímu zajištění uznatelnému v rámci všech přístupů a metod se řadí
  1. bankovní záruky, ručení a vybrané právní instituty plnící obdobnou funkci (dále jen „záruky“), nebo
  2. úvěrové deriváty.
- b) Jsou-li splněny podmínky uznatelnosti, lze obdobně jako k zárukám přistupovat k ostatnímu osobnímu zajištění, kterým se rozumí zajištění v podobě
  1. hotovostního kolaterálu představující závazek třetí osoby, která je institucí, pokud tento kolaterál není ve správě třetí osoby a je zastaven nebo převeden ve prospěch věřitele (dále v této příloze jen „hotovostní kolaterál u třetí osoby“), nebo
  2. nástroje vydaného třetí osobou, která je institucí a je povinna na vyžádání tento nástroj odkoupit.
- c) Jako poskytovatele osobního zajištění lze v rámci standardizovaného přístupu i přístupu IRB uznat
  1. centrální vlády nebo centrální banky,
  2. regionální vlády nebo místní orgány,
  3. mezinárodní rozvojové banky,

4. mezinárodní organizace, pokud se expozicím vůči nim přiřazuje v rámci standardizovaného přístupu riziková váha 0 %,
  5. organizace veřejného sektoru, pokud se k expozicím vůči nim přistupuje v rámci standardizovaného přístupu obdobně jako k expozicím vůči institucím nebo centrálním vládám,
  6. instituce,
  7. finanční instituce, se kterými se v rámci standardizovaného přístupu zachází jako s institucemi, nebo
  8. ostatní právnické osoby, včetně osob ovládajících povinnou osobu nebo povinnou osobou ovládaných či přidružených osob, pokud
    - 8.1 pro ně je zapsanou ratingovou agenturou stanoven rating, na jehož základě se v rámci standardizovaného přístupu podnikové expozici vůči takovéto osobě přiřazuje riziková váha nejvýše 50 %, nebo
    - 8.2 pro ně není zapsanou ratingovou agenturou stanoven rating, ale povinná osoba používá přístup IRB, s tím, že podle interního ratingu je hodnota PD těchto osob stejná jako u ratingů zapsaných ratingových agentur, na jejichž základě se v rámci standardizovaného přístupu podnikové expozici vůči takovéto osobě přiřazuje riziková váha nejvýše 50 %.
- d) Používá-li povinná osoba přístup IRB, lze poskytovatele osobního zajištění uznat, pokud povinná osoba tyto poskytovatele interně ohodnocuje obdobně jako dlužníky.
- e) Používá-li povinná osoba přístup IRB, lze pro účely zohlednění dvojího selhání zohlednit zajištění, jehož poskytovatelem jsou
1. instituce,
  2. pojišťovny,
  3. zajišťovny, nebo
  4. exportní úvěrové agentury.
- f) Aby bylo možné dvojí selhání v rámci přístupu IRB zohlednit, musí poskytovatel zajištění splňovat tyto podmínky:
1. poskytovatel zajištění má dostatečné odborné znalosti v oblasti poskytování osobního zajištění úvěrového rizika,
  2. poskytovatel zajištění podléhá obdobné regulaci, jako stanovují pravidla v této vyhlášce, nebo měl v době, kdy bylo poskytnuto zajištění expozice, externí rating zapsané ratingové agentury, který odpovídá třetímu stupni úvěrové kvality nebo lepšímu podle pravidel pro stanovení rizikových vah pro podnikové expozice v rámci standardizovaného přístupu,
  3. poskytovatel zajištění měl v době, kdy bylo poskytnuto zajištění, nebo v jakémkoli časovém období poté, interní rating s hodnotou PD, která je stejná nebo nižší než hodnota PD, která je spojena s druhým stupněm úvěrové kvality nebo lepším podle pravidel pro stanovení rizikových vah pro podnikové expozice v rámci standardizovaného přístupu,
  4. poskytovatel zajištění má interní rating s hodnotou PD, která je stejná nebo nižší než ta, která je spojena s třetím stupněm úvěrové kvality nebo lepším podle pravidel pro stanovení rizikových vah pro podnikové expozice v rámci standardizovaného přístupu.
- g) V případě zajištění poskytnutého exportní úvěrovou agenturou se v případě zohlednění dvojího selhání v rámci přístupu IRB nezohlední případná explicitní protizáruka

vydaná centrální vládou. Protizárukou se rozumí záruka, která zajišťuje nároky věřitele vyplývající z jiné záruky.

1. Záruky

- a) Zajištění zárukou lze uznat, pokud jsou splněny tyto základní a dodatečné podmínky.
- b) Základní podmínky uznatelnosti záruk jsou tyto:
  1. záruka představuje přímý závazek poskytovatele zajištění,
  2. rozsah záruky je jednoznačně vymezený a nesporný,
  3. záruka neobsahuje ustanovení, jehož splnění by bylo mimo přímou kontrolu věřitele a které by
    - 3.1 poskytovateli zajištění umožňovalo toto zajištění jednostranně zrušit,
    - 3.2 zvyšovalo skutečné náklady na zajištění v případě zhoršení úvěrové kvality zajištěné expozice,
    - 3.3 poskytovateli zajištění umožňovalo neplnit včas v případě, že původní dlužník nezaplatil jakoukoli splatnou částku, nebo
    - 3.4 poskytovateli zajištění umožňovalo zkrátit dobu platnosti tohoto zajištění;
  4. záruka je právně účinná a vymahatelná ve všech příslušných právních řádech relevantních v době uzavření úvěrové smlouvy,
  5. povinná osoba je schopna prokázat, že má k dispozici systémy k řízení možné koncentrace rizika v důsledku používání záruk,
  6. povinná osoba je schopna prokázat, jak je její strategie při využívání záruk propojena s řízením jejího celkového rizikového profilu.
- c) Dodatečné podmínky uznatelnosti záruk jsou tyto:
  1. plnění poskytovatele zajištění není podmíněno povinností věřitele vymáhat plnění nejprve po dlužníkovi. V případě selhání dlužníka má věřitel právo požadovat po poskytovateli zajištění včasné poskytnutí plnění.

V případě záruky poskytnuté osobou, která je uznatelným poskytovatelem protizáruk (písmeno d) bod 1 níže), se má za to, že tato podmínka je splněna, pokud je povinná osoba schopna prokázat, že ochranný účinek záruky před ztrátami, včetně ztrát vyplývajících z neplacení jiných druhů plateb, ke kterým je dlužník zavázán, opravňuje k takovému postupu, nebo pokud má povinná osoba právo obdržet včas od poskytovatele zajištění předběžné plnění. Výše tohoto plnění se stanoví jako spolehlivý odhad výše ekonomické ztráty včetně ztrát vyplývajících z neplacení příslušenství a jiných druhů plateb, ke kterým je dlužník zavázán, a kterou věřitel pravděpodobně utrpí poměrně k výši krytí poskytnutého zárukou. Obdobně se postupuje u záruk v rámci uznaného ručitelského systému (*mutual guarantee schemes*) a u protizáruk; v případě úvěrů zajištěných obytnou nemovitostí je jako osobní zajištění uznatelná i záruka, která splňuje podmínky uvedené v tomto odstavci a podmínku, že záruka neobsahuje ustanovení, jehož splnění by bylo mimo přímou kontrolu věřitele a které by poskytovateli zajištění umožňovalo zbavit se povinnosti platit včas v případě, že původní dlužník nezaplatil jakoukoli splatnou částku v celkové lhůtě 24 měsíců;
  2. záruka je výslovný a řádně zdokumentovaný závazek poskytovatele zajištění;
  3. záruka pokrývá všechny druhy plateb, které má dlužník provést v souvislosti se svým závazkem vůči věřiteli; pokud jsou určité typy plateb dlužníka ze záruky

vyloučeny, uznaná hodnota záruky se upravuje tak, aby odrážela toto omezené krytí.

d) Protizáruku lze uznat jako zajištění zárukou, pokud jsou splněny tyto podmínky:

1. poskytovatelem protizáruky je
  - 1.1 centrální vláda nebo centrální banka,
  - 1.2 regionální vláda nebo místní orgán nebo organizace veřejného sektoru, pokud se k expozicím vůči nim přistupuje v rámci standardizovaného přístupu jako k expozicím vůči centrální vládě v témže právním řádu,
  - 1.3 mezinárodní rozvojová banka, pokud se expozicím vůči ní přiřazuje v rámci standardizovaného přístupu riziková váha 0 %,
  - 1.4 organizace veřejného sektoru, pokud se k expozicím vůči ní přistupuje v rámci standardizovaného přístupu jako k expozicím vůči institucím, nebo
  - 1.5 jiný subjekt, pokud je jím poskytnutá protizáruka přímo zajištěna jedním z předcházejících subjektů,
2. protizáruka plně pokrývá úvěrové riziko expozice,
3. záruka i protizáruka splňují podmínky uznatelnosti záruk, s výjimkou podmínky přímého zajištění v případě protizáruky,
4. povinná osoba je schopna prokázat, že zajištění je důkladné a že nic z historické zkušenosti nenaznačuje, že zajištění protizárukou by poskytovalo menší jistotu než zajištění přímou zárukou vystavenou daným poskytovatelem protizáruky.

2. Úvěrové deriváty

a) Jako zajištění lze uznat tyto úvěrové deriváty a nástroje, které mohou být z těchto úvěrových derivátů složeny:

1. swapy úvěrového selhání,
2. swapy veškerých výnosů; tento úvěrový derivát však nelze uznat jako zajištění, pokud příjemce zajištění nezohledňuje čisté příjmy z derivátu při snížení hodnoty zajišťované expozice (snížením reálné hodnoty nebo úpravou ocenění), nebo
3. úvěrové dluhové cenné papíry; k úvěrovým dluhovým cenným papírům vydaným povinnou osobou se přistupuje jako k hotovostnímu kolaterálu, a to do výše přijaté hotovosti.

b) Z vnitřních obchodů lze uznat jako zajištění úvěrového rizika expozice v investičním portfoliu úvěrový derivát zařazený do obchodního portfolia, pokud úvěrové riziko z tohoto derivátu je z obchodního portfolia převedeno na třetí osobu. Splňují-li vnitřní úvěrové deriváty podmínky uznatelnosti zajištění, přistupuje se k nim jako k osobnímu zajištění.

c) Zajištění úvěrovým derivátem lze uznat, pokud jsou splněny základní podmínky uznatelnosti jako v případě záruk, a dále jsou splněny tyto dodatečné podmínky:

1. úvěrový derivát zahrnuje alespoň tyto úvěrové události:
  - 1.1 nezaplacení částek splatných v souladu s podmínkami podkladového nástroje, které jsou platné v době tohoto nezaplacení (s dobou odkladu, která je téměř stejná nebo kratší než doba odkladu podkladového nástroje),
  - 1.2 povolení vyrovnání nebo prohlášení konkursu na majetek dlužníka nebo písemné prohlášení o neschopnosti obecně platit své dluhy v termínu jejich splatnosti, a podobné skutečnosti,

- 1.3 restrukturalizaci podkladového nástroje vyžadující prominutí nebo odložení splátek jistiny nebo příslušenství, které vede k úvěrové ztrátě, zejména k úpravě ocenění s dopadem do výkazu zisku a ztráty; pokud není tato úvěrová událost zahrnuta, úvěrový derivát lze uznat, je-li jeho uznatelná hodnota snížena v souladu s přílohou upravující výpočet účinků technik snižování úvěrového rizika;
2. umožňuje-li úvěrový derivát vypořádání v penězích, povinná osoba má důkladné oceňovací postupy pro spolehlivý odhad ztráty. Je jednoznačně stanovena lhůta, ve které je provedeno přecenění podkladového nástroje v závislosti na úvěrové události;
3. je-li pro účely vypořádání vyžadováno právo a schopnost příjemce zajištění převést podkladový nástroj na poskytovatele zajištění, podmínky podkladového nástroje stanovují, že jakýkoliv požadovaný souhlas s takovýmto převodem nelze bezdůvodně odepřít,
4. jsou jednoznačně vymezeny osoby odpovědné za určení, zda nastala úvěrová událost, s tím, že se nemůže jednat o výlučnou odpovědnost poskytovatele zajištění. Příjemce zajištění má právo a je schopen informovat poskytovatele zajištění o tom, že nastala úvěrová událost;
5. dochází-li k nesouladu mezi podkladovým a referenčním nástrojem,
  - 5.1 referenční nástroj je postaven na roveň (*pari passu*) podkladovému nástroji nebo mu je podřízen (*junior*) a
  - 5.2 podkladový a referenční nástroj jsou vydány stejnou osobou a obsahují právně vymahatelné doložky křížového selhání a křížového urychlení.

Referenčním nástrojem se rozumí nástroj použitý pro účely stanovení výše hotovostního vypořádání nebo hodnoty převáděného nástroje nebo pro účely určení, zda nastala úvěrová událost.

- d) Pokud je koš expozic zajištěn úvěrovým derivátem prvního selhání, může se upravit výpočet hodnoty rizikově vážené expozice a výše očekávané úvěrové ztráty z té expozice, která by bez zajištění měla nejnižší hodnotu rizikově vážené expozice, pokud je hodnota této expozice nižší nebo rovná hodnotě zajištění.
- e) Pokud je koš expozic zajištěn úvěrovým derivátem n-tého selhání, může příjemce zajištění toto zajištění uznat pro výpočet hodnot rizikově vážených expozic a vyšší očekávaných úvěrových ztrát pouze tehdy, pokud bylo zajištění poskytnuto také pro předcházejících (n-1) selhání, nebo pokud již (n-1) selhání nastalo. V takovém případě se bude postupovat podle metodologie stanovené pro deriváty prvního selhání, odpovídajícím způsobem upravené pro produkty n-tého selhání.

3. Záruky a úvěrové deriváty v případě dvojího selhání

Používá-li povinná osoba přístup IRB, dvojí selhání lze v případě zajištění zárukou nebo úvěrovým derivátem zohlednit, pokud jsou splněny tyto podmínky:

- a) podkladový nástroj se vztahuje k:
  1. podnikové expozici v rámci přístupu IRB, s výjimkou expozic vůči pojišťovnám a zajišťovnám,
  2. expozicím vůči regionální vládě, místnímu orgánu nebo organizaci veřejného sektoru, s níž se v rámci přístupu IRB nezachází jako s expozicí vůči centrální vládě nebo centrální bance,

3. expozici vůči malému nebo střednímu podnikateli, která splňuje podmínky pro zařazení do kategorie retailových expozic v rámci přístupu IRB,
- b) dlužníci nejsou osobami jednajícími ve shodě²⁷⁾ s poskytovatelem zajištění,
- c) expozice je zajištěna jedním z těchto nástrojů:
  1. úvěrovými deriváty na jedno jméno (*single-name unfunded credit derivatives*) nebo zárukami na jedno jméno (*single-name guarantees*),
  2. produkty v koši prvního selhání – dvojí selhání se zohlední v rámci koše u toho aktiva, které má nejnižší hodnotu rizikově vážené expozice, nebo
  3. produkty v koši n-tého selhání – dvojí selhání se zohlední pouze v případě, že bylo získáno také uznatelné zajištění pro předcházejících (n-1) selhání, nebo již v rámci koše došlo k selhání u (n-1) aktiv. Dvojí selhání se zohlední v rámci koše u toho aktiva, které má nejnižší hodnotu rizikově vážené expozice;
- d) zajištění splňuje základní a dodatečné podmínky pro záruky a úvěrové deriváty, včetně ustanovení o nesouladu mezi podkladovým a referenčním nástrojem,
- e) riziková váha dané expozice před zohledněním dvojího selhání nezohledňuje žádným způsobem zajištění,
- f) povinná osoba má právo na platbu od poskytovatele zajištění a očekává, že ji obdrží, aniž by musela podnikat právní kroky a vymáhat platbu na dlužníkovi. Do té míry, jak je to možné, podnikne povinná osoba kroky, aby se ujistila, že poskytovatel zajištění je ochoten okamžitě zaplatit, pokud dojde k úvěrové události;
- g) zajištění pokryje všechny úvěrové ztráty vzniklé na zajištěné části expozice, ke kterým dojde v důsledku úvěrových událostí uvedených ve smlouvě,
- h) pokud má podle splátkového kalendáře dojít k fyzickému vypořádání, pak musí existovat právní jistota ohledně možnosti dodat podkladový nástroj. Pokud má povinná osoba v úmyslu dodat jiný nástroj než podkladový nástroj, musí zajistit, aby tento nástroj byl dostatečně likvidní, aby ho povinná osoba byla schopna koupit pro dodání v souladu se smlouvou;
- i) podmínky zajištění úvěrového rizika musí být právně potvrzeny v písemné podobě jak poskytovatelem zajištění úvěrového rizika, tak povinnou osobou,
- j) instituce musí mít zavedený postup pro zjištění významné korelace mezi úvěruschopností poskytovatele zajištění a dlužníka podkladového nástroje, s výjimkou faktoru systematického rizika,
- k) v případě zajištění proti riziku rozmělnění nesmí být prodejce nakoupených pohledávek osobou jednající ve shodě s poskytovatelem zajištění.

4. Ostatní osobní zajištění

- a) Hotovostní kolaterál u třetí osoby, která je institucí, lze uznat, pokud jsou splněny tyto podmínky:
  1. pohledávka dlužníka na plnění v penězích vůči třetí osobě je zastavena ve prospěch věřitele nebo je převedena na věřitele a toto zástavní právo nebo zajišťovací převod jsou právně účinné a vymahatelné ve všech příslušných právních řádech,
  2. třetí osoba je vyzrozuměna o zástavním právu nebo zajišťovacím převodu,

---

²⁷⁾ § 66b zákona č. 513/1991 Sb.

3. v důsledku vyrozumění třetí osoba plní výlučně ve prospěch věřitele nebo jiných osob se souhlasem věřitele,
  4. zástavní právo nebo zajišťovací převod jsou bezpodmínečné a neodvolatelné.
- b) Nástroje vydané třetí osobou, která je institucí a která je povinna je na vyžádání odkoupit, lze uznat, pokud jsou splněny obdobné podmínky jako v případě majetkového zajištění.